

Sygn. akt V KO 88/21

POSTANOWIENIE

Dnia 17 stycznia 2022 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Igor Zgoliński

w sprawie **T. F.**,
oskarżonego z art. 178a § 1 k.k.,
po rozpoznaniu w Izbie Karnej na posiedzeniu
w dniu 17 stycznia 2022 r.,
wniosku o przekazanie sprawy do rozpoznania innemu sądowi równorzędnemu,
zawartego w postanowieniu Sądu Rejonowego w W.
z dnia 18 października 2021 r., sygn. akt XII K [...],
na podstawie art. 37 k.p.k. *a contrario*

postanowił:
odmówić przekazania sprawy.

UZASADNIENIE

Sąd Rejonowy w W. wystąpił o przekazanie sprawy T. F., oskarżonego o czyn z art. 178a § 1 k.k., do rozpoznania innemu sądowi równorzędnemu wskazując, że przemawia za tym wzgląd na dobro wymiaru sprawiedliwości, o którym mowa w art. 37 k.p.k. Sprawa ta wpłynęła pierwotnie do Sądu Rejonowego w X.. Na etapie wstępnej kontroli pięcioro sędziów orzekających w wydziale karnym złożyło oświadczenia w przedmiocie wyłączenia od jej rozpoznania. Sprawa została jednak przekazana ostatecznie Sądowi Rejonowemu w W. w konsekwencji badania właściwości miejscowej. Natomiast postanowieniem z dnia 7 października 2021 r. od orzekania wyłączono dziesięcioro sędziów orzekających w wydziałach karnych tego Sądu, z uwagi na wystąpienie uzasadnionej wątpliwości co do bezstronności.

Potrzeby wyłączenia niniejszej sprawy spod właściwości miejscowej ustalonej na zasadach ogólnych Sąd występujący upatrywał w tym, że osobą oskarżoną o prowadzenie pojazdu mechanicznego w stanie nietrzeźwości był prokurator Prokuratury Okręgowej w W., pełniący w przeszłości również funkcję jej rzecznika. Wskazując na znajomość linii orzeczniczej, według której sam fakt kontaktów na stopie zawodowej z oskarżonym nie stanowi jeszcze podstawy do przyjęcia przesłanki z art. 37 k.p.k., a konieczne jest wykazanie ich szczególnego charakteru, mogącego rzutować na bezstronność orzekania i realną podstawę do powzięcia w tym zakresie wątpliwości w opinii publicznej, Sąd występujący uznał jednak aktualność tejże podstawy. Miałaby wynikać z tego, że wielu sędziów w obu Sądach Rejonowych w W. złożyło oświadczenia o wyłączeniu ze sprawy, z uwagi na ścisłe relacje prywatne i zawodowe z oskarżonym, a także przewidywane wzmożone zainteresowanie sprawą przez media. Pozostawienie zatem sprawy w gestii Sądu właściwego miejscowo mogłoby osłabić zaufanie obywateli do wymiaru sprawiedliwości.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje.

Inicjatywa wyrażona przez Sąd Rejonowy w W. nie zasługiwała na uwzględnienie. Na wstępie podkreślić trzeba wyjątkowy charakter instytucji przekazania sprawy innemu sądowi równorzędnemu z uwagi na dobro wymiaru sprawiedliwości i potrzebę restryktywnej wykładni owej przesłanki, gdyż stwierdzenie jej wystąpienia wiąże się z modyfikacją kodeksowego porządku w zakresie ustalania właściwości miejscowej sądu, znajdującego również umocowanie konstytucyjne (art. 45 ust. 1 Konstytucji RP). W orzecznictwie Sądu Najwyższego wskazuje się, że przekazanie sprawy w trybie art. 37 k.p.k. może nastąpić jedynie w sytuacji zaistnienia szczególnych okoliczności, mogących w sposób realny stwarzać w opinii publicznej przekonanie o braku warunków do obiektywnego jej rozpoznania w danym sądzie oraz o tym, że przekazanie sprawy stworzy lepsze możliwości do sprawnego jej rozstrzygnięcia (zob. np. postanowienie SN z dnia 18 lutego 2021 r., IV KO 4/21, LEX nr 3126169). Takich szczególnych przesłanek w niniejszej sprawie natomiast nie wykazano. Z charakteru wykonywanego przez oskarżonego zawodu wynikała nieuchronność kontaktów służbowych z organami wymiaru sprawiedliwości. Nie oznacza to jednak,

że zwykły przeciętny obserwator procesu pozostanie na tej podstawie w przeświadczeniu, że żaden sędzia orzekający tak dużej jednostce, jaką jest Sąd właściwy miejscowo, nie jest w stanie obiektywnie przeprowadzić postępowania karnego dotyczącego oskarżonego. Pełniona przez T. F. w przeszłości funkcja rzecznika Prokuratury Okręgowej w W. wprowadzie może determinować większe niż przeciętnie medialne zainteresowanie jego sprawą, co jednak dla organów wymiaru sprawiedliwości nie powinno stanowić podstawy do wyrażania obaw z tym związanych, a już z pewnością nie jest szczególną okolicznością uzasadniającą unikania tego rodzaju procesów. Poza hipotetyczną obawą w zakresie obiektywizmu, którą ma wzmacniać potencjalna medialność sprawy, nie zostały urealnione przesłanki, które uprawdopodobniałyby negatywny społeczny odbiór jej osądzenia przez Sąd właściwy miejscowo. Przeszkody mogące w odczuciu poszczególnych sędziów tego Sądu oddziaływać na obiektywizm ich orzekania, zostały natomiast w toku stosownej procedury zniwelowane.

Konieczne jest przypomnienie, że z punktu widzenia dobra wymiaru sprawiedliwości na równi z powyżej omówionym zagrożeniem, do którego odwołuje się Sąd występujący, postawić należy unikanie spraw, niosących za sobą przewidywane medialne zainteresowanie czy nieuzasadnione uleganie presji opinii publicznej. Tego rodzaju wątpliwości, prowadzące do pochopnego sięgania po inicjatywę określoną w art. 37 k.p.k., nie tylko nie budują autorytetu czy wzmocnienia powagi wymiaru sprawiedliwości, lecz wręcz przeciwnie, mogą na te aspekty oddziaływać w sposób negatywny. Wobec braku dostatecznych, bezpośrednich, podstaw do ekstraordynaryjnego odstąpienia od reguły rozpoznania sprawy przez właściwy miejscowo Sąd w trybie powyższego przepisu, sprawa niniejsza powinna zatem pozostawać nadal w gestii Sądu Rejonowego w W. oraz podlegać sprawnemu rozpoznaniu merytorycznemu.